

Behandling:

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
16/25	19.03.2025	Utvalg for mennesker og livskvalitet
35/25	20.03.2025	Formannskap
21/25	31.03.2025	Kommunestyret
6/25	25.03.2025	Rådet for likestilling av funksjonshemmede

Masterplan Forbregdsmyra

Kommunedirektørens forslag til innstilling/vedtak

1. Forbregdsmyra avvikles og kommunedirektøren bes igangsette prosess med å finne alternativ lokalisering for ATA-senteret. Boligselskapet gis i oppdrag å selge eiendommen når alternativ plassering er løst.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren å utrede alternative løsninger som i varetar bo- og tjenestetilbud for aktuell målgruppe. Gjeldende kunnskapsgrunnlag skal benyttes som basis for denne utredningen.

Utvalg for mennesker og livskvalitets behandling av sak 16/2025 i møte den

19.03.2025:

Behandling

Leder fremmet følgende forslag til uttalelse:

"Utvalg for Mennesker og livskvalitet anbefaler kommunedirektørens innstilling i saken."

Ved votering ble forslag til uttalelse enstemmig vedtatt.

Uttalelse:

Utvalg for mennesker og livskvalitet anbefaler kommunedirektørens innstilling i saken.

Formannskaps behandling av sak 35/2025 i møte den 20.03.2025:

Behandling

AP v/Trine Reitan fremmet følgende tilleggsforslag:

1. Formannskapet bestiller en helhetlig gjennomgang av Forbregdsmyra av Kontrollutvalget. Gjennomgangen skal gjelde fra planlagt kjøp til antatt drifts opphør. Spesielt bør kontrollutvalget se på:
  - Økonomien i prosjektet
  - Er brukernes rettigheter og behov ivaretatt av kommunen?
  - Ivaretagelse av ansatte og turnover.
2. Formannskapet bestiller en helhetlig gjennomgang av rustjenesten i Verdal kommune.
  - Turnover fra sammenslåingen av rus og psykiatritjenesten.
  - Hvilke tilbud finnes etter 1/6 - 2025

Votering:

Formannskapets innstilling: enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP pkt. 1 - enstemmig vedtatt.

Forslag fra AP pkt. 2 - vedtatt med 5 mot 4 stemmer (Hoel og Daleng (SP), Ressem (FRP) Aksnes (H))

Innstilling

1. Forbregdsmyra avvikles og kommunedirektøren bes igangsette prosess med å finne alternativ lokalisering for ATA-senteret. Boligselskapet gis i oppdrag å selge eiendommen når alternativ plassering er løst.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren å utrede alternative løsninger som ivaretar bo- og tjenestetilbud for aktuell målgruppe. Gjeldende kunnskapsgrunnlag skal benyttes som basis for denne utredningen.
3. Formannskapet bestiller en helhetlig gjennomgang av Forbregdsmyra av Kontrollutvalget. Gjennomgangen skal gjelde fra planlagt kjøp til antatt drifts opphør. Spesielt bør kontrollutvalget se på:

- Økonomien i prosjektet
  - Er brukernes rettigheter og behov ivaretatt av kommunen?
  - Ivaretagelse av ansatte og turnover.
4. Formannskapet bestiller en helhetlig gjennomgang av rustjenesten i Verdal kommune.
- Turnover fra sammenslåingen av rus og psykiatritjenesten.
  - Hvilke tilbud finnes etter 1/6 - 2025

Kommunestyrets behandling av sak 21/2025 i møte den 31.03.2025:

Behandling

SV v/Anne Kolstad fremmet følgende tilleggsforslag:

- Status for bygging av småhus for tungt belastede brukere
- Handlingsplan rus og psykiatri igangsettes

Votering:

Formannskapets innstilling pkt. 1 - enstemmig vedtatt.

Formannskapets innstilling pkt. 2 - enstemmig vedtatt.

Formannskapets innstilling pkt. 3 - enstemmig vedtatt.

Formannskapets innstilling pkt. 4 - falt med 22 mot 13 stemmer (AP, Hildrum (uav), Duvsete (uav) og SV)

Forslag fra SV kulepunkt 1 - falt med 24 mot 11 stemmer (AP unntatt Haugan og Rennemo, Hildrum (uav), Duvsete (uav) og SV.

Forslag fra SV kulepunkt 2 - falt med 20 mot 15 stemmer (AP unntatt Haugan, Duvsete (uav), Hildrum (uav), FRP, Maj A. Nesseemo (VDL) og Voll (SP)

Vedtak

5. Forbregdsmyra avvikles og kommunedirektøren bes igangsette prosess med å finne alternativ lokalisering for ATA-senteret. Boligselskapet gis i oppdrag å selge eiendommen når alternativ plassering er løst.
6. Kommunestyret ber kommunedirektøren å utrede alternative løsninger som ivaretar bo- og tjenestetilbud for aktuell målgruppe. Gjeldende kunnskapsgrunnlag skal benyttes som basis for denne utredningen.
7. Kommunestyret bestiller en helhetlig gjennomgang av Forbregdsmyra av Kontrollutvalget. Gjennomgangen skal gjelde fra planlagt kjøp til antatt drifts opphør. Spesielt bør

kontrollutvalget se på:

- Økonomien i prosjektet
- Er brukernes rettigheter og behov ivaretatt av kommunen?
- Ivaretagelse av ansatte og turnover.

Vedlegg

- 1 Masterplan
- 2 Referat fra partsmøte Rus og psykisk helse
- 3 kostnadsberegninger
- 4 20240923_kunnskapsgrunnlag

Relevante lenker

Riksrevisjonen rapportert dokument 1 (2024 – 2025) [Tilskudd til ressurskrevende helse og omsorgstjenester](#)

Riksrevisjonen rapportert dokument 3-5 (2024 – 2025) [Helse- og velferdstjenester til personer med samtidig rusmiddellidelse og psykisk lidelse](#)

Fafo-rapport 2024:06 «I grenseland» - [Lenke](#)

Saksopplysninger

Denne saken handler om å utvikle tjenestetilbudet for målgruppen, enten med utgangspunkt i Forbregdsmyra, eller på lokasjoner i sentrumsområdet av Verdal.

Verdal kommune har hatt utfordringer over mange år med å gi målgruppen et forsvarlig tjenestetilbud. På 1990-tallet ble det bygd 5 boenheter uten fast personalbase for denne målgruppen. Utfordringene i tiltaket var store, både for brukere, pårørende, nabolag, kommune- og spesialisthelsetjeneste og politi. Bofellesskapet ble solgt i 2021.

I 2022 ble det etablert bo- og aktivitetstiltak i Forbregdsmyra for målgruppen.

Verdal boligselskap AS (VBS) fikk oppdraget med å finne en egnet eiendom til denne målgruppen høsten 2021. I prosessen var ulike lokaliseringer under vurdering, hvor småbruket i Forbregdsmyra ble vurdert som best egnet. Eiendommen ble kjøpt 22.12.21, og var en realisering av vedtatt budsjettpremiss. Utvalg for mennesker og livskvalitet ble orientert om kjøp av eiendommen 19.01.22, og Formannskapet i møte 20.01.22.

Tiltaket skapte motstand blant innbyggere som bor nært småbruket i Forbregdsmyra. Det ble arrangert folkemøte 21.mars 2022, og i etterkant ble det oversendt innbyggerforslag datert 5.april 2022. Forslaget ble behandlet politisk i slutten av april 2022. Kommunestyret vedtok kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. *Innbyggerforslaget Småbruk i Forbregdsmyra – etablering av virksomhet avvises.*
2. *Kommunedirektøren bes videreføre påbegynt prosess med dialog for interessenter i området.*

Etter den tid ble naboer til småbruket i Forbregdsmyra invitert til å delta i referansegruppemøter, men har valgt å ikke delta.

I løpet av våren 2022 kjøpte VBS kårboligen på eiendommen, og to innbyggere som kommunen hadde kjøpt tjenester av private tilbydere i flere år, flyttet inn på småbruket. Den tredje brukeren som var planlagt inn i tiltaket viste seg å ikke være egnet for tiltaket (ROS-analyse).

Det ble rekruttert 10,66 årsverk, som arbeidet i medlevertturnus fram til sommeren 2024. Tiltaket har vært vellykket. Kommunen har ikke mottatt klager fra naboer etter at tiltaket ble etablert.

Behovet for å videreutvikle Forbregdsmyra har vært på agendaen siden opprettelsen i 2022. I 2023 flyttet ATA senteret sin aktivitet til Forbregdsmyra.

I økonomiplan og budsjett 2022 – 2025 er budsjettpremisset beskrevet slik:

Mennesker med rus og psykiske helseutfordringer er den mest sårbare gruppen i samfunnet, og behovene de har for bistand krever en endring i tilnærming enn det kommunen leverer i dag. Kjøp av tjenester til de mest sårbare, skal i løpet av økonomiplanperioden løses i egen

regi. Interkommunalt samarbeid om døgntjenester utredes, hvor utvikling av bo- og tjenestetilbud er en del av arbeidet. Samarbeid med Helse Nord-Trøndelag (HNT) i etableringen av akutt plasser og ambulant team, er en viktig del av dette.

- Estimert kostnadsreduksjon på ca. 5 mill. I presentasjon for Formannskap og gruppeledere i november 2021 ble det presisert: *Kjøp av tjenester til de mest sårbare, skal i løpet av økonomiplanperioden løses i egen regi.*

Parallelt med dette tiltaket var avdelingene Psykisk helse og Rustjenesten sammenslått til en avdeling etter to års forberedelse. To kulturer skulle bli til en, og det tar tid. I sak 131/2022 fattet kommunestyret følgende vedtak:

Kommunestyret finner det sterkt beklagelig at fjorårets premisser knyttet til opphør av kjøp av tjenester fra private aktører var mangelfullt. Kommunestyret er bekymret for vridningen fra rus og psykisk helse som var en del av premisset, men som kommunestyret ikke var opplyst om. Kommunedirektøren bes gjennomgå tilbudet ved Forbregdsmyra og sikre at tilbudet drives innenfor budsjetttrammene som lå i premisset og at tjenesten drives for de midlene som frigjøres ved opphør av kjøp fra private aktører. Dette innebærer at tilbudet ikke styrkes med 1,4 millioner jf. premiss helse og velferd, men at disse midlene brukes til å styrke rus og psykisk helse.

2. februar 2023 ble Formannskapet orientert om hvordan sammenslåingsprosessen avdelingene rus og psykisk helse ble gjennomført, hvordan den nye avdelingen rus og psykiske er organisert, hvilke tjenester de tilbyr og etablering av døgntilbudet i Forbregdsmyra.

I starten av 2025 ble det administrativt besluttet å avvikle botilbudene til beboerne ved Forbregdsmyra, i påvente av langsiktig avklaring. Bakgrunnen for dette var faglige vurderinger knyttet til at gode forsvarlige tjenestene til beboerne, også kunne gis ved andre tjenestesteder i kommunen. Ut fra de økonomiske rammene i kommunen, ble denne løsningen vurdert å være hensiktsmessig da tjenestetilbudet ved Forbregdsmyra ut fra dagens drift er økonomisk krevende. Dagens bemanning kan ivareta flere beboere, og en potensiell stordriftsfordel lar seg ikke hente på grunn av tilgang til kun to boenheter ved Forbregdsmyra.

Det ble startet en prosess knyttet til en midlertidig avvikling av botilbudet i februar, med informasjon til beboere, pårørende og ansatte. Målet er at tjenestetilbudet ved Forbregdsmyra er midlertidig avviklet fra 1. juni 2025.

Drift av ATA-senteret opprettholdes.

Drift av Forbregdsmyra i egenregi

Masterplan Forbregdsmyra beskriver hva som må gjøres på kort og lang sikt for å drifte tiltaket i egenregi. Det er omfattende bygningsmessige tiltak som må til for å gi et tjenestetilbud som er egnet for målgruppen. Det krever store investeringer, tid, kompetanseutvikling og mer personell, jf. Masterplan Forbregdsmyra m/ vedlegg kostnadsberegning.

I utarbeidelsen av masterplanen har leder, ansatte, tillitsvalgt og verneombud blitt involvert i ulike faser av arbeidet. De har bistått med tallgrunnlag, faglige innspill og tilbakemeldinger når planen er gjennomgått i møter med leder og ansatte. Partsgruppa er tydelig på at de vil involveres hvis kommunestyret fatter vedtak om videre utredning, se vedlegg.

Drift av Forbregdsmyra i interkommunal regi

Det er interesse for interkommunalt samarbeid i Innherredsregionen. Kommunene har interesse av å løse tjenestetilbudet for målgruppen i fellesskap, fordi det skaper flere muligheter og gir økt fleksibilitet i tjenestetilbudet enn det kommunene kan få til alene. Dette

støttes av spesialisthelsetjenesten og Statsforvalteren i Trøndelag. Samtidig kan dette også gi utfordringer fordi kommunene kan ha forskjellige rutiner, prioriteringer og ressurser, noe som kan gjøre det vanskelig å koordinere innsatsen effektivt. I tillegg kan f.eks. involvering av brukere og pårørende i planlegging og gjennomføring av botilbud, fordeling av kostnader være utfordringer.

Kommuneadvokatene i Verdal og Levanger har utarbeidet en oversikt over hvilke samarbeidsmodeller et slikt samarbeid kan ha, jf. Kunnskapsgrunlag:

- Aksjeselskap
- Kommunalt oppgavefelleskap
- Samvirkeforetak
- Vertskommunesamarbeid
- Interkommunalt samarbeid

Er det politisk aksept for interkommunalt samarbeid, må dette utredes.

Drift i Forbregdsmyra avvikles.

Eiendommen kan benyttes til andre målgrupper, eller den kan selges. Hvis VBS AS selger småbruket, kan kapitalen brukes til annet boligformål for vanskeligstilte på boligmarkedet. Målgruppen vil fortsatt ha behov for kommunalt bo- og arbeids/aktivitetstilbud.

Å etablere bofelleskap med personalbase i sentrumsområdet kan være en løsning. Investeringskostnadene, hvis det skal bygges nytt eller ombygging av eksisterende bygg, er avhengig av hvilken m² pris markedet setter.

Risikoene ved etablering av bofelleskap i sentrumsområdet kan være:

- Å lokalisere tjenestetilbudet i sentrumsområdet kan ha negativ påvirkning på andre sårbare grupper.
- Tiltaket vil mest sannsynlig etableres i eksisterende boligområder, og skape motstand og usikkerhet i nabolaget.
- Det er usikkert når nytt bofelleskap kan stå ferdig – det kan føre til at målgruppen ikke tildeles tjenester de har behov for.
- Det kan også resultere i at tiltak som ikke er egnet for målgruppen tas i bruk, eks. omsorgsboliger til eldre.

Riksrevisjonens rapport (06.02.25) om tjenestetilbudet for målgruppen konkluderer med at tjenestene til denne målgruppen er sterkt kritikkverdig. De har avdekt at:

- Helsetjenestene har ikke gjort nok for å tilpasse helsetilbudet til personer med ROP-lidelser.
- Kommunene klarer ofte ikke å skaffe egnede boliger til personer med ROP-lidelser.
- Arbeidsrettet oppfølging og andre aktivitetstiltak er lite tilrettelagt for personer med ROP-lidelser.
- Tjenestene involverer og ivaretar pårørende i liten grad.
- Dårlig samhandling mellom tjenestene og tjenestenivåene fører til svikt i oppfølgingen av personer med ROP-lidelser.

ATA-senteret må etableres i egnede lokaler i sentrum. ATA-senterets funksjon har stor betydning for arbeid og aktivitet for målgruppen. Kompetansen i ATA-senteret må utvides slik at de kan kvalifisere tjenestemottagerne for arbeid eller tilpasset aktivitet. Dette kan løses i regi av Veksttorget AS, og må utredes nærmere når det er fattet vedtak om hvilket tjenestetilbud kommunen skal gi målgruppen.

Parallelt med dette kan etablering av Housing First (HF) modellen bidra til å redusere behovet for døgntjenester. HF er en kunnskapsbasert modell som har til hensikt å sikre at

personer med store og omfattende tjenestebehov kan oppnå bostabilitet med sosial støtte og tett individuell oppfølging. Skadereduksjon, rehabilitering, sosial inkludering, arbeid og aktivitet er en viktig del av tjenestemodellen.

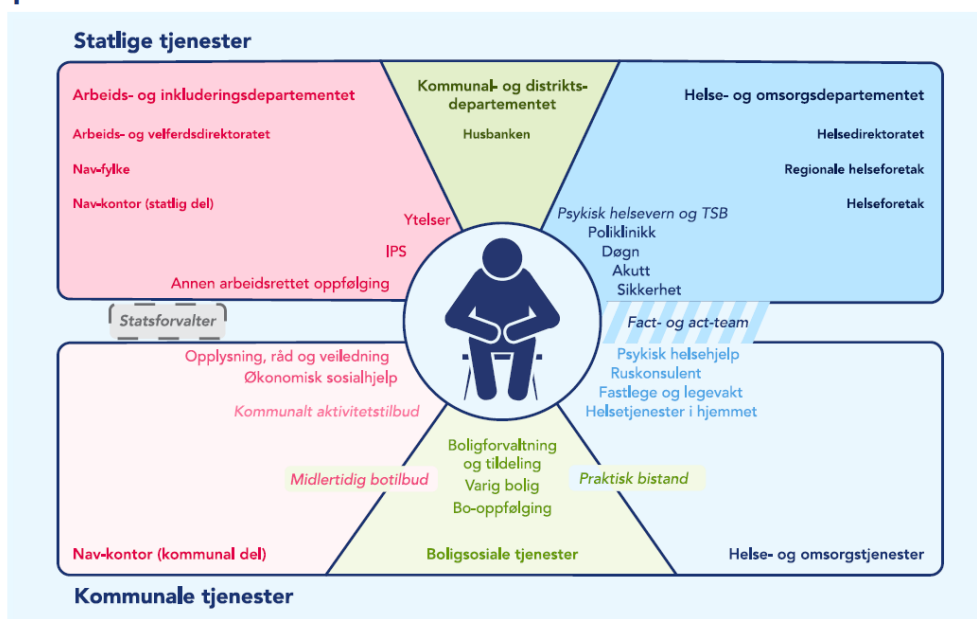
Sandnes kommune har arbeidet med denne modellen siden 2013, og har oppnådd gode resultater. De har iverksatt modellen i alle sine tjenester som består av Mestringsenheten, Boligsosialt Team og NAV. I tillegg har de et fungerende Fact-team i samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Sandnes kommune opplever ofte at målgruppen takker ja til helsehjelp, når de har fått et sted å bo som de mestrer.

Uansett hvor tiltaket etableres i kommunen, kan det være aktuelt å samarbeide med andre kommuner om utvikling av tiltakskjede for målgruppen.

Retten til bolig er en menneskerett. Kommunen er pålagt å ha ulike boformer og tjenester som dekker de behov innbyggere har etter formålet i Lov om helse- og omsorgstjenesteloven §1-1.

Kompleksiteten i arbeidet med målgruppen krever mange aktører som må samarbeide for å gi et helhetlig tilbud.

Figur 1 Statlige og kommunale aktører som gir tjenester til personer med ROP-lidelser

Kilde: Riksrevisjonen.

Blå viser sektorer som yter tjenester innen helse, grønn viser de som gir bolig tjenester og rød arbeidsrettet oppfølging og velferd.

Samarbeid er, som Riksrevisjonen redegjør for, avgjørende for å lykkes i arbeidet med bolig og helsehjelp for denne gruppen. I tillegg er det som oftest misnøye blant øvrige innbyggere når tiltak skal etableres i kommunen for målgruppen. Brattbakk og Sørvoll (2024) viser til studien «They must live somewhere!», hvor vanskelig det er å få aksept for etablering av tjenestetilbud til disse innbyggerne. Kommunalt ansatte i flere av de 15 største kommunene i Norge opplever en økende tendens til at naboer tar i bruk ekskluderende praksiser. Det kan være alt fra å organisere protester og mobilisere i sosiale medier til å gi høringsinnspill, og å hyre inn advokater for å unngå etablering av kommunale bo- og aktivitetstilbud for denne gruppen. I Riksrevisjonens rapport 3:5 vises det til at realiseringen av nye prosjekter som er

besluttet av politikerne, ofte resulterer i nabooprør. Naboer sin politiske påvirkning ender ofte i at tiltakene enten blir nedskalert eller stoppes.

Vurdering av saken

Målgruppen har behov for mange ulike tjenester samtidig innenfor helse- og omsorg, bolig og arbeidsrettet oppfølging og aktiviteter. Å nyttiggjøre seg tjenestene er ofte vanskelig på grunn av ulike barrierer. Fragmenterte tjenestetilbud, ulik organisering og manglende samhandling mellom tjenestenivåene bidrar til at de ikke nyttiggjør seg tjenestetilbudet de har behov for, jf. Riksrevisjonens rapport dokument 3-5 (2024 – 2025). Framover bør samarbeidet med spesialisthelsetjenesten og andre kommuner intensiveres.

Kommunedirektøren vurderer at det er riktig å avvikle tjenestetilbudet for målgruppen i Forbregdsmyra fordi utvikling av Forbregdsmyra krever store investeringer, samarbeidet med andre kommunale tjenester utfordres på grunn av avstand, og risikoen for å få bemanningsutfordringer fram i tid er tilstede. Løsninger i sentrumsområdet kan benytte eksisterende tomteareal til nybygg, og eksisterende kommunale bygg kan ombygges med en rimeligere investeringskostnad. Nærheten til andre kommunale tjenester og offentlige tilbud blir lettere tilgjengelig for brukerne.

Det lovpålagte ansvaret kommunen har for å gi tjenester til målgruppen, må løses inntil heldøgns tjenestetilbud er realisert. Det kan bety at tjenestetilbudet for målgruppen i denne perioden løses med kjøp av tjenester til private aktører, når det ikke er mulig å finne forsvarlige løsninger i kommunen.

Arbeidet med implementering av Housing First modellen er viktig, fordi det kan bidra til at flere i målgruppen i større grad kan mestre bolig og arbeid/aktivitet med innsatser av tett oppfølging av boligsosialt- og ambulanseteam. Dette kan bidra til å redusere behovet for døgn tjenester, men ikke i et slikt omfang at behovet for døgn tjenester opphører.

Interkommunalt samarbeid om tjenestetilbudet kan etter kommunedirektørens vurdering være et godt alternativ for målgruppen. Det kan skape flere muligheter og økt fleksibilitet enn det kommunene kan få til alene. Samtidig kan det være en krevende løsning både kvalitetsmessig og økonomisk slik det er beskrevet i kapittelet Drift av Forbregdsmyra i interkommunal regi.

Handlingsrom:

Å etablere bærekraftig (økonomisk, miljømessig og sosialt) bo- og arbeid/aktivitetstilbud for målgruppen må løses fra sak til sak inntil det foreligger en helhetlig plan for tjenestetilbudet i helse- og omsorgssektoren.

Kommunestyret kan som alternativ til innstillingen be om ytterligere utredninger knyttet til videreutvikling av Forbregdsmyra, enten i kommunens regi eller gjennom interkommunale samarbeid.

Økonomi:

Økonomisk krever bofelleskap med personalbase store investeringer i bygg og personell, uavhengig av lokasjon.

Drift av tjenester til to brukere i kommunal regi, har i 2024 hatt en kostnad på ca. 8,3 mill. (øremerket statstilskudd er ikke medregnet), med en døgnpris i underkant av kr. 12.000 per bruker. Ved kjøp av tjenester til de samme brukerne i 2024, ville kommunen hatt en årlig utgift på ca. 6,3 mill., med en snitt døgnpris på kr. 8.623 per bruker.

Ved utvidelse av tilbudet i egenregi til fire brukere, kan kommunen ta ut stordriftsfordel i tiltaket, fordi samme grunnbemanning to brukere har, kan omfatte to brukere til. Estimater som er lagt til grunn viser at de årlige kostnadene for fire beboere er ca. 9,2 mill. med en

døgnpris på kr. 6.331 per bruker. Ved kjøp av tjenester til fire brukere vil den årlige kostnaden være 12 mill. og en døgnpris på kr.8.258 per bruker. Ytterligere utvidelse av tilbudet i egenregi, fra fire til seks brukere, gir en årlig kostnad på ca. 11,7 mill., med en døgnpris på kr. 5.367 per bruker. Kjøp av tjenester til brukerne av private tjenesteleverandører har en årlig estimert kostnad på 17 mill, og en døgnpris på kr. 7.791 per bruker. Det presiseres at disse beregningene bygger på en del forutsetninger og usikkerhet.

Slik kommunedirektøren vurderer det økonomiske grunnlaget for dagens drift av Forbregdsmyra, er det ikke økonomisk lønnsomt å fortsette drift av tiltaket. Midlertidige løsninger for brukere som har behov for døgntjenester, realiseres i andre tjenestetilbud kommunen har og/eller ved kjøp av tjenester, inntil kommunen har et døgntilbud som er økonomisk forsvarlig.

Gjenbruk av eksisterende bygg kan være den mest økonomiske løsningen, og med tanke på rekrutteringsutfordringene kommunen står overfor, kan samlokalisering med andre tjenestetilbud være en fordel. I tillegg er det viktig å finne en brukbar lokasjon for ATA-senteret. Det kan medføre merkostnader.

Uansett løsning, har kommunen et lovpålagt ansvar for å gi forsvarlige døgntjenester til målgruppen. Det betyr at kostnadene vil påløpe uavhengig av løsning som velges.

Konklusjon:

Tjenestetilbudet i Forbregdsmyra avvikles. Beslutningen om tjenestetilbudet skal etableres i sentrumsnært område, tas det stilling til når helse- og omsorgstjenestene har utredet lokasjoner for øvrige tjenester i sektoren.